

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวិเคราะห์วรรณกรรมเพลงของสีฟ้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวรรณกรรมเพลงของสีฟ้า จำนวน 129 เพลง ซึ่งผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้จากเอกสารและวัสดุต่าง ๆ ทำการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของสีฟ้าในด้านวรรณศิลป์ คีตศิลป์ และความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ โดยมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษา ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของสีฟ้าในด้านวรรณศิลป์ พบว่ามีความงามทางวรรณศิลป์ ในด้านการใช้ภาษาและแนวคิด ดังนี้

ด้านการใช้ภาษา ได้ศึกษาในเรื่องของการซ้ำคำหรือวลี พบว่าสีฟ้าใช้รูปแบบการซ้ำ 5 รูปแบบ ที่พบอยู่มากที่สุดคือการซ้ำต้นวรรค รองลงมาคือการซ้ำแบบเป็นชุด การซ้ำแบบตำแหน่ง ไม่แน่นอน การซ้ำแยกกัน การซ้ำติดกัน และการซ้ำในวรรณกรรมเพลงของสีฟ้านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลบทถึง 11 ประเภท ได้แก่ บุซบงแย้มผลกา บัวบานกลีบขยาย ทศประวัติ วัวพันหลัก ม้าเทียมรถ ธงนำรั้ว คุลาชอนลูก สบดสบึง อักษรโกศด นงส์ทองลีลา และพวงแก้วกุดัน

ในเรื่องการใช้ถ้อยคำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ พบว่าสามารถแบ่งถ้อยคำที่ทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจได้เป็น 14 ประเภท ประเภทที่พบมากที่สุด คือ คำแสดงความเป็นทุกข์ มี 12 คำ รองลงมาได้แก่ คำแสดงสภาพ มี 11 คำ คำแสดงอาการ มี 8 คำ คำแสดงถึงความเก็บกดหรือกดดัน และคำแสดงการแยกจาก มีประเภทละ 6 คำ คำที่แสดงหรือมีความหมายในทางสูญเสีย คำที่แสดงการเสแสร้ง และคำที่แสดงความไม่สำคัญ มีประเภทละ 5 คำ คำที่แสดงความรุนแรง และคำที่แสดงถึงความอ่อนล้า มีประเภทละ 4 คำ ประเภทที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ คำแสดงระยะทาง คำแสดงระยะเวลา และคำแสดงความรู้สึก มีประเภทละ 2 คำ

ในเรื่องของภาพพจน์ พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ 13 ประเภท ประเภทที่ใช้มากที่สุดคือ อติพจน์ (hyperbole) พบอยู่ในคำร้อง 18 เพลง รองลงมาคือ คำถามเชิงวาทศิลป์ (rhetorical question) พบอยู่ในคำร้อง 15 เพลง ประเภทอุปมา (simile) และ อุปลักษณะ (metaphor) พบในจำนวนเท่ากัน คือในคำร้อง 13 เพลง รองลงมาคือ บุคลาธิษฐาน (personification) พบอยู่ในคำร้อง 10 เพลง แนวเทียบ (analogy) พบอยู่ในคำร้อง 6 เพลง นามนัย (metonymy) พบอยู่ในคำร้อง

4 เพลง สมมติภาวะ (apostrophe) พบอยู่ในคำร้อง 4 เพลง สัญลักษณ์ (symbol) พบอยู่ในคำร้อง 4 เพลง และที่พบน้อยที่สุดคือ อาวัตพากย์ (synesthesia) สัมพจน์ (synecdoche) ปฏิทรรศน์ (paradox) และการอ้างถึงหรือการทำความ (allusion) แต่ละประเภทพบอยู่ประเภทละ 1 เพลง

จากการวิเคราะห์แนวคิด พบว่าแนวคิดที่มีมากที่สุดคือ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก ซึ่งจะกล่าวถึงความรักฉันคนรักมากกว่าความรักฉันเพื่อน รองลงมาคือแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการให้กำลังใจมีเพียงหนึ่งเพลง

การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของสีฟ้าในด้านจิตศิลป์ พบว่าโครงสร้างของเพลง ซึ่งพิจารณาโดยการฟังจากเพลงที่มีแถบบันทึกเสียงจำนวน 87 เพลง นั้น สามารถแบ่งได้ดังนี้

เพลงที่มีคำร้อง 3 ท่อน มี 23 เพลง ได้แก่ กว่าจะรัก ขอเป็นคนหนึ่ง เคว้งคว้าง จากวันนี้ จำเธอขึ้นใจ ตามใจ เตือนตัวเอง ถอดใจ ทรมาน เธอไม่เข้าใจ เป็นห่วง ผั่งไว้ในผืนดิน ผืนนั้นเป็นจริง ไม่เห็นเป็นไร ไม่อยากให้เธอรู้ วันนี้มีแต่เธอ สักวันหนึ่ง สัญญา เสี่ยงเป็นเสี่ยงกัน หมอกหรือควัน ให้ฟ้าผ่าเธอ อย่าขุดคุ้ย และ อย่าต่อรองหัวใจ

เพลงที่มีคำร้อง 4 ท่อน มี 39 เพลง ได้แก่ กลับไป กลับมาหาเพื่อน เกลียด (ฟลาย) ขอฉันฝัน คนเพียงคนเดียว ความทรงจำ แคร้วว่ารักกัน เจียนเจียนคนเดียว โง่มกมาย จากเพื่อนคนหนึ่ง ฉันก็มีหัวใจ ฉันไม่ยอม ฉันยังเป็นของเธอ ขาวนากับงูเห่า ดาว ดัดไปแต่ต้นลม เธอรู้หรือเปล่า บ่งบอก บอกหน่อยได้ไหม (นันทิดา) บอกหน่อยได้ไหม (นูโว) บอกอย่างนั้นอย่างนี้เลย ไบไม้ ปานนี้ ฝากความยินดี ไม่ต้องการเห็นบางคนที่ไม่รักกัน ไม่ใช่ตัวฉัน ไม่แน่ใจ ไม่มีอีกแล้ว วินาทีเดียว ไว้ใจเสียใจ เสียใจได้ไหม หากฉันรู้ อกหักได้แต่ไม่ลืม อย่างมองฉัน อย่าเสียดาย อยากหยุดเวลา อยู่เพื่อใคร (เวอร์ชัน 1) และ อยู่เพื่อใคร (เวอร์ชัน 2)

เพลงที่มีคำร้อง 5 ท่อน มี 21 เพลง ได้แก่ กลับกลอก เก็บใจเธอไว้ เกลียด (ตอง ภัครมัย) ขอได้ไหม ขอร้อง แคร่ได้คิดถึง เมา ฉันโกหกเธอฉันเข้าใจ เดิมพันชีวิต พอแล้ว พายุในใจ เพื่อเธอคนเดียว ฟ้ายังมีฝน ไม่ต้องขอใจ รักเธอที่สุด ลางร้าย ลืมได้เลย เวลาไม่ช่วยอะไร หยุดเลย และ อดทนไว้

เพลงที่มีคำร้อง 6 ท่อน มี 3 เพลง ได้แก่ ใจละลายแล้วเพื่อน เปล่าหรอกนะ และ อยากให้รู้ว่ารักเธอ

เพลงที่มีคำร้อง 7 ท่อน มี 1 เพลง คือ ผิดไปแล้ว

จากการศึกษาโครงสร้างของเพลง จะเห็นได้ว่าลักษณะโครงสร้างของเพลงที่มีจำนวนมากที่สุด คือ เพลงที่มีคำร้อง 4 ท่อน ซึ่งมีจำนวน 39 เพลง รองลงมาได้แก่ เพลงที่มีคำร้อง 3 ท่อน จำนวน 23 เพลง เพลงที่มีคำร้อง 5 ท่อน จำนวน 21 เพลง เพลงที่มีคำร้อง 6 ท่อน จำนวน 3 เพลง และเพลงที่มีคำร้อง 7 ท่อน จำนวน 1 เพลง

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของเพลง พบว่ามีรูปแบบคำประพันธ์ในวรรณกรรมเพลงของสี่ฟ้า ดังต่อไปนี้

รูปแบบของเพลงที่มี 3 ท่อน มี 4 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบ A1 สุก A2 จำนวน 12 เพลง เช่น จำเธอขึ้นใจ อย่าขุดคุย
2. แบบ A1 A2 สุก จำนวน 5 เพลง เช่น ถอดใจ เป็นหวง
3. แบบ A สุก B จำนวน 3 เพลง เช่น เธอไม่เข้าใจ ไม่อยากให้เธอรู้
4. แบบ A B สุก จำนวน 3 เพลง เช่น ขอเป็นคนหนึ่ง ทรมาน

รูปแบบของเพลงที่มี 4 ท่อน มี 7 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบ A1 A2 สุก A3 จำนวน 19 เพลง เช่น กลับมาหาเพื่อน ขอฉันฝัน
2. แบบ A1 สุก A2 B จำนวน 6 เพลง เช่น เสียใจ หากฉันรู้
3. แบบ A1 B สุก A2 จำนวน 5 เพลง เช่น ฉันไม่ยอม ผูกความยินดี
4. แบบ A1 A2 สุก B จำนวน 4 เพลง เช่น ไม่ใช่ตัวฉัน เสียใจได้ยืนไหม
5. แบบ A B1 สุก B2 จำนวน 3 เพลง ใบไม้ ฉันยังเป็นของเธอ
6. แบบ A1 B A2 สุก จำนวน 1 เพลง คือ เธอรู้หรือเปล่า
7. แบบ A1 A2 สุก1 สุก2 จำนวน 1 เพลง คือ บอกอย่างนั้นอย่างนี้เลย

รูปแบบของเพลงที่มี 5 ท่อน มี 10 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบ A1 B สุก A2 C จำนวน 9 เพลง เช่น ขอร้อง เดิมพันชีวิต
2. แบบ A1 A2 สุก A3 B จำนวน 3 เพลง เช่น พอแล้ว ฟ้ายังมีฝน
3. แบบ A1 A2 สุก A3 A4 จำนวน 2 เพลง คือ แค่นี้คิดถึง เมา
4. แบบ A1 สุก1 สุก2 A2 B2 จำนวน 1 เพลง คือ ฉันโกหกเธอ
5. แบบ A1 A2 B สุก C จำนวน 1 เพลง คือ ฉันเข้าใจ
6. แบบ A1 B1 สุก B2 A2 จำนวน 1 เพลง คือ พายุในใจ
7. แบบ A1 สุก B1 A2 B2 จำนวน 1 เพลง คือ เพื่อเธอคนเดียว
8. แบบ A B สุก C D จำนวน 1 เพลง คือ รักเธอที่สุด
9. แบบ A1 สุก B1 B2 A2 จำนวน 1 เพลง คือ หยุดเลย

10. แบบ A B1 สุก B2 C จำนวน 1 เพลง คือ อดทนไว้

รูปแบบของเพลงที่มี 6 ท่อน มี 2 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบ A1 A2 B สุก A3 C จำนวน 2 เพลง ได้แก่ ใจละลายแล้วเพื่อน และอยากให้
รู้ว่ารักเธอ

2. แบบ A1 A2 B1 สุก B2 C จำนวน 1 เพลง คือ เปล่าหรอกนะ

รูปแบบของเพลงที่มี 7 ท่อน มีเพียง 1 รูปแบบ 1 เพลง คือ แบบ A1 A2 B1 สุก1
A3 B2 สุก2 ในเพลงผิดไปแล้ว

เมื่อได้พิจารณารูปแบบของเพลงตามลักษณะโครงสร้าง จะเห็นได้ว่า เพลงที่มีรูปแบบ
หลากหลายที่สุด คือ เพลงที่มี 5 ท่อน มีทั้งหมด 10 รูปแบบ รองลงมาได้แก่ เพลงที่มี 4 ท่อน มีทั้ง
หมด 7 รูปแบบ เพลงที่มี 3 ท่อน มีทั้งหมด 4 รูปแบบ เพลงที่มี 6 ท่อน มี 2 รูปแบบ และเพลงที่มี 7
ท่อน มีเพียงรูปแบบเดียว

การศึกษาวเคราะห์วรรณกรรมเพลงของสีฟ้าในด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
วรรณศิลป์กับคีตศิลป์ พบว่าเมื่อศึกษาภาวะรักไม่สมหวังและรสในวรรณกรรมเพลงของสีฟ้าจาก
เพลงตัวอย่างทั้งสิบเพลง พบว่าภาวะรักไม่สมหวังที่ผู้แต่งแสดงไว้มากที่สุด ได้แก่ รักจากไกล (ปุร
วาส) มีจำนวน 6 เพลง รองลงมา คือ รักแรกพบ (ปุรวาส) มี 2 เพลง และ รักซึ้งใจ (มาน) กับ รัก
สิ้นใจ (กฤณ) มีอย่างละ 1 เพลง และอาจสรุปได้ว่า วรรณกรรมเพลงของสีฟ้าให้ กรณารส เป็นรส
เด่น เนื่องจากการวิเคราะห์เพลงตัวอย่างทั้งสิบเพลงแล้วพบว่ามี กรณารส เป็นรสเด่นทั้งสิบ ซึ่ง
เป็นกรณารสที่เกิดมาจากการรับรู้ภาวะทุกข์โศกของตัวละครในแต่ละเพลง นอกจากนี้ยังมีรส
สำคัญที่เสริมให้ กรณารส เด่นขึ้น ได้แก่ ศฤงคารรส คือ การรับรู้และซาบซึ้งในความรักที่เกิดขึ้น
ในใจของตัวละครในเพลง และ เราทรรส คือ ความขุ่นเคืองที่เกิดจากการรับรู้ความโกรธของตัว
ละครที่ถูกทำร้ายจิตใจ และการรับรู้การกระทำที่เป็นการทำร้ายจิตใจตัวละครในเพลงอีกด้วย
และเมื่อได้พิจารณาคำตอบจากแบบสอบถามของผู้ฟังที่เกิดความรู้สึกต่าง ๆ เมื่อได้ฟัง
เพลงของสีฟ้าแล้วก็อาจสรุปได้ดังนี้

ความรู้สึก เศร้า สงสาร เห็นใจ เหม่า อ้างว้าง เดียวดาย คิดถึง ผิดหวัง เสียใจ
เจ็บปวด และ ทรมานใจ เหล่านี้อาจเกิดได้จากการรับรู้ความทุกข์โศกของตัวละครตามเรื่องราว
ในเพลง ซึ่งเป็นการที่ผู้ฟังเกิด กรณารส คือ ความสงสาร เห็นใจ และรู้สึกร่วมไปกับตัวละครที่
กำลังเป็นทุกข์

ความรู้สึก ซาบซึ้ง ตื้นตันใจ อาจเกิดได้จากการรับรู้ความรัก ความผูกพัน ของตัว
ละครในเพลง ซึ่งเป็นการที่ผู้ฟังได้รับ ศฤงคารรส คือ ความซาบซึ้งใจในความรักของตัวละคร

ความรู้สึก โกรธเคือง เจ็บใจ ของผู้ฟัง อาจเกิดจากการได้รับความโกรธของตัวละคร ที่ถูกทำร้ายจิตใจ หรือการรับรู้พฤติกรรมของตัวละครที่เป็นฝ่ายทำร้ายจิตใจ ซึ่งเป็นการได้รับ เราทราบ คือ โกรธตัวละครที่เป็นฝ่ายสร้างความเจ็บช้ำให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียใจ

ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่าความรู้สึกหรือรสที่ผู้ฟังได้รับจากการฟังเพลงของสีฟ้า เป็นรสที่ สอดคล้องกับการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีรสของทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต

สำหรับในการวิเคราะห์โน้ตเพลง จากเพลงตัวอย่างทั้งสิบเพลง พบว่าวรรณกรรม เพลงของสีฟ้า มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์อย่างไพเราะกลมกลืน จาก ความสอดคล้องของเสียงวรรณยุกต์กับเสียงโน้ต กล่าวคือคำร้องมีการใช้เสียงวรรณยุกต์และ เสียงโน้ตที่สอดคล้องกันในวรรค คือคำร้องที่ตรงกับเสียงโน้ตสูง เสียงวรรณยุกต์ในตำแหน่งนั้นก็ มักจะเป็นเสียงสูง หรือหากเป็นเสียงโน้ตต่ำ เสียงวรรณยุกต์ในตำแหน่งที่ตรงกันนั้นก็มักเป็นเสียง ต่ำด้วย นอกจากนี้เสียงโน้ตเสียงหนึ่งอาจสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ได้มากกว่าหนึ่งเสียงในวรรค เดียวกัน หรือในวรรคที่มีกลุ่มเสียงโน้ตและมีการแบ่งจังหวะคำเหมือนกัน และเสียงวรรณยุกต์เสียง หนึ่งอาจสัมพันธ์กับเสียงโน้ตได้มากกว่าหนึ่งเสียงในวรรคเดียวกันได้

ส่วนในเรื่องของการจบวรรค หรือจบท่อน ของเพลง ซึ่งโดยทั่วไปมักจบด้วยเสียง สามัญ แต่ในวรรณกรรมเพลงของสีฟ้ายังพบว่า มีเพลงที่จบวรรคและ/หรือจบท่อนด้วยเสียงวรรณยุกต์ที่ สูงกว่าปกติ คือ ตรี และ จัตวา ได้แก่เพลง นอกอย่างนั้นอย่างนี้เลย เปลาห์รอกนะ ไม่อยาก ให้เธอรู้ และ ลืมได้เลย แต่ก็เป็นการใช้เสียงวรรณยุกต์ได้อย่างสอดคล้องกับเสียงโน้ตและ อารมณ์เพลง อีกทั้งในด้านผู้ประพันธ์ทำนองก็ยังมีวิธีการเรียบเรียงเสียงโน้ตหลากหลายวิธี เช่น การใช้กลุ่มเสียงโน้ตเรียงไล่ระดับจากสูงไปหาต่ำ หรือจากต่ำไปหาสูง การใช้กลุ่มเสียงโน้ตที่เรียง ซ้ำมเสียง ทำให้เกิดความชัดเจนของเสียงขึ้น เหล่านี้เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของสีฟ้า จะเห็นได้ว่ามีความงามทาง วรรณศิลป์ ซึ่งประกอบขึ้นมาจาก ความงามในการใช้ภาษา และสาระของแนวคิด การใช้ภาษาใน วรรณกรรมเพลงของสีฟ้า มีวิธีการซ้ำคำที่หลากหลาย ซึ่งมีสวนไปคล้ายคลึงกับการประพันธ์ กลบท ที่เป็นลักษณะคำประพันธ์ที่ต้องใช้ความสามารถของกวีสูงขึ้นอีกระดับหนึ่ง และมีการใช้ ถ้อยคำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจได้อย่างน่าสนใจ นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพพจน์หลายประเภท ทำให้เกิดภาพและความหมายที่พิเศษกว่าธรรมดา ส่งผลให้เข้าใจเนื้อหาและบรรยากาศของเพลง ได้ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้เห็นถึงเทคนิคและความสามารถในการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์ หรืออาจ เรียกว่าเป็นพรสวรรค์ก็ได้

มีข้อสังเกตประการหนึ่งในการใช้ภาษาของสีฟ้า คือการใช้คำปกติธรรมดา ที่ตรงตัว ในการประพันธ์คำร้อง ซึ่งในเบื้องต้นนั้น ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นข้อด้อย แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว กลับทำให้เห็นว่าเป็นข้อเด่น เพราะเป็นการใช้คำความหมายตรงที่ลงตัว เนื่องจากสื่อความได้ ชัดเจนเข้าใจง่ายและลึกซึ้ง แต่ก็ต้องประกอบกับความสามารถในการจัดวางน้ำหนักของคำตาม ลำดับอีกประการหนึ่งด้วย

ในด้านแนวคิด ผู้ประพันธ์แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความรักอันคนรักไว้มากที่สุด ซึ่งอาจ สืบเนื่องมากจากความต้องการของตลาดในเชิงธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ แสดงไว้ ก็เป็นแนวคิดในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้ฟังสามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการให้กำลังใจ ในการต่อสู้เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่ ใฝ่ฝันไว้ ตลอดจนแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ ที่คล้ายเป็นการปลุกจิตสำนึกทางอ้อม ซึ่งการแสดง แนวคิดต่าง ๆ นี้ อาจนับได้ว่าเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับเพลง เพราะการสื่อแนวคิดผ่านวรรณกรรม เพลงไปยังผู้ฟังนั้น หากบังเอิญผู้ฟังกำลังประสบเรื่องราวที่สอดคล้องกับเพลงอยู่ อาจทำให้มี สติคิดหาทางออกได้ หรือเกิดกำลังใจได้อย่างไม่น่าเชื่อ

ส่วนในด้านของคีตศิลป์ ได้แก่ โครงสร้างของเพลงและรูปแบบคำประพันธ์นั้น มีทำนอง เป็น ตัวบังคับ เนื่องจากสีฟ้าใช้การฟังทำนองให้ขึ้นใจก่อนจึงเขียนคำร้อง (สีฟ้า, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2545) ดังนั้นโครงสร้างและรูปแบบจึงเป็นไปตามทำนองที่วางไว้ ซึ่งสีฟ้าก็สามารถ ประพันธ์คำร้องตลอดจนเนื้อหาของคำร้อง ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับทำนองที่มีอยู่

สำหรับในด้านความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์นั้น จะเห็นได้ว่า “รส” ที่ได้รับ จากวรรณกรรมเพลงของสีฟ้า ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีรสของทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต มี ความสัมพันธ์สอดคล้องกับความรู้สึกของผู้ที่ได้รับฟังเพลงของสีฟ้า จึงจะเห็นได้ถึงประสิทธิผลของ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ จากความสามารถในการผสมผสานของผู้ประพันธ์

ในส่วนของการวิเคราะห์โน้ต พบว่ามีการประสานสัมพันธ์ของวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ ได้ อย่างกลมกลืนลงตัว แสดงให้เห็นทั้งความสามารถของผู้ประพันธ์ และคุณภาพของงานประพันธ์

ข้อมูลจากแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่าผู้ฟังเพลงของสีฟ้ามีอายุและระดับการศึกษา ต่าง ๆ กัน แต่ก็รู้จักและฟังเพลงของสีฟ้าเช่นเดียวกัน แสดงถึงประสิทธิผลในการสื่อความหมายให้ ชนทุกระดับชั้นเข้าใจได้ อาจเรียกได้ว่าเพลงของสีฟ้าเข้าถึงชนทุกชั้น เป็นลักษณะเดียวกับ วรรณคดีไทยบางเรื่อง เช่น อิเหนา ที่คนทั่วไปรู้จักดี ดังจะเห็นได้จากการกล่าวเปรียบซึ่งมีที่มา เกี่ยวข้องกับเรื่องราวหรือตัวละครในเรื่อง เช่นที่กล่าวว่า ดำเหมือนจระก้า หรือ ว่าแต่เขาอิเหนาเป็น เอง เป็นต้น ซึ่งลักษณะพิเศษดังกล่าวนี้สืบเนื่องมาจากความสามารถของผู้ประพันธ์นั่นเอง

จากลักษณะต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้ภาษา แนวคิด หรือเรื่องของคีตศิลป์ ทำให้สามารถเห็นคุณค่าในวรรณกรรมเพลงของสีฟ้า ซึ่งคุณค่าเหล่านั้น อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนให้วรรณกรรมเพลงของสีฟ้าเป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยมจากผู้ฟังตลอดมา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวรรณกรรมเพลงไทยสากลของนักประพันธ์เพลงในปัจจุบัน ตลอดจนวรรณกรรมเพลงของผู้ประพันธ์ที่ได้รับรางวัลสำคัญ เพื่อจะได้เห็นลักษณะทางวรรณศิลป์ คีตศิลป์ และที่สำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ รวมถึงจะได้เห็นความสามารถและวิธีการประพันธ์วรรณกรรมเพลงปัจจุบันอีกด้วย

2. ควรมีการศึกษาวรรณกรรมเพลงในแนวทางใหม่ เช่นการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ ให้กว้างขวางต่อไป เพราะจะทำให้ได้ความรู้จากมุมมองใหม่ ๆ และยังช่วยให้ฟังเพลงมีอรรถสมมากยิ่งขึ้น